

Υπόθεση T-140/95

Ryanair Ltd κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

«Κρατικές ενισχύσεις — Διαδικασία εξετάσεως κατά το άρθρο 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης — Απόφαση υπό όρους περί εγκρίσεως ενισχύσεως υπό μορφή εισφοράς κεφαλαίου που καταβάλλεται σε δόσεις — Μη πληρούμενη προϋπόθεση για την καταβολή της δεύτερης δόσης — Νέα απόφαση που εγκρίνει την καταβολή της δεύτερης δόσης — Προσφυγή ακυρώσεως»

Απόφαση του Πρωτοδικείου (δεύτερο πενταμελές τμήμα) της 15ης Σεπτεμβρίου 1998 II - 3330

Περίληψη της αποφάσεως

1. Προσφυγή ακυρώσεως — Προθεσμία ασκήσεως — Αφετηρία — Ημερομηνία κατά τη οποία ο ενδιαφερόμενος λαμβάνει γνώση της πράξεως — Δευτερεύουσα σημασία — Ημερομηνία δημοσιεύσεως
(Συνθήκη ΕΚ, άρθρο 173, εδ. 5)
2. Ενισχύσεις χορηγούμενες από τα κράτη — Απόφαση της Επιτροπής που εξαρτά από όρους την άδεια χορηγήσεως σε επιχείρηση ενισχύσεως κατανεμομένης σε δόσεις — Μη τήρηση των όρων — Εξέταση εκ μέρους της Επιτροπής — Προκαταρκτική φάση και φάση ακροάσεως των ενδιαφερομένων — Υποχρέωση της Επιτροπής να κινήσει τη διαδικασία ακροάσεως — Μικρές αποκλίσεις από τους αρχικούς όρους — Εξουσία διαχειρίσεως και εποπτείας της Επιτροπής
(Συνθήκη ΕΚ, άρθρα 92 § 3, στοιχ. γ', και 93 § 2)

3. *Ενισχύσεις χορηγούμενες από τα κράτη — Απαγόρευση — Παρεκκλίσεις — Εξουσία εκτιμήσεως της Επιτροπής — Δικαστικός έλεγχος — Όρια*
(*Συνθήκη ΕΚ, άρθρα 92 § 3, στοιχ. γ', 93 § 2, και 173*)

1. Από το γράμμα της διατάξεως του άρθρου 173, πέμπτο εδάφιο, της Συνθήκης, που αφορά την προθεσμία για την άσκηση προσφυγής ακυρώσεως, προκύπτει ότι το κριτήριο της ημερομηνίας κατά την οποία ο προσφεύγων έλαβε γνώση της πράξεως, ως σημείου αφετηρίας της προθεσμίας, έχει δευτερεύουσα σημασία σε σχέση με τα κριτήρια της δημοσιεύσεως ή της κοινοποιήσεως της πράξεως.

Εφόσον ο προσφεύγων μπορεί δικαιολογημένα να προσδοκά ότι η απόφαση της οποίας προτίθεται να ζητήσει την ακύρωση θα δημοσιευθεί, ιδίως διότι επιτρέπει παρέκκλιση από την αρχική απόφαση η οποία δημοσιεύθηκε και δεδομένου ότι έλαβε σχετικές διαβεβαιώσεις από τον εκδότη της αποφάσεως, η προθεσμία για την άσκηση προσφυγής έχει ως αφετηρία την ημερομηνία δημοσιεύσεως της αποφάσεως.

2. Η μη τήρηση ενός από τους όρους που επιβάλλει η απόφαση με την οποία εγκρίνεται μια ενίσχυση, βάσει του άρθρου 92, παράγραφος 3, στοιχείο γ', της Συνθήκης, έχει ως συνέπεια ότι οι επόμενες δόσεις της ενισχύσεως πρέπει να θεωρούνται ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά. Κατά συνέπεια, οι επόμενες δόσεις δεν μπορούν να καταβληθούν χωρίς νέα απόφαση της Επιτροπής που θα επιτρέπει ρητά παρέκκλιση από τον εν λόγω όρο.

Υπό τις συνθήκες αυτές, η Επιτροπή οφείλει, κατ' αρχάς, να εξετάσει αν μπορεί να χορηγηθεί τέτοια παρέκκλιση, φροντίζοντας παράλληλα να βεβαιωθεί ότι οι επόμενες δόσεις της ενίσχυσης εξακολουθούν να συμβιβάζονται με την κοινή αγορά υπό τους όρους του άρθρου 92, παράγραφος 3, στοιχείο γ', της Συνθήκης. Αν η εξέταση αυτή οδηγήσει την Επιτροπή στην πεποίθηση ότι οι επόμενες δόσεις της ενίσχυσης δεν συμβιβάζονται πλέον με την κοινή αγορά ή έστω αν δεν της δίνει τη δυνατότητα να υπερβεί όλες τις δυσχέρειες που εγείρει η εκτίμηση του συμβιβαστού των επομένων δόσεων με την κοινή αγορά, έχει καθήκον να συλλέξει όλες τις αναγκαίες γνώμες και, προς τον σκοπό αυτό, να κινήσει εκ νέου τη διαδικασία του άρθρου 93, παράγραφος 2. Το αυτό ισχύει και στην περίπτωση που, κατά την εξέταση περί την εν λόγω παρέκκλιση, η Επιτροπή προτίθεται να εξέλθει του πλαισίου που καθόρισε με την αρχική απόφασή της.

Αν πάντως η μη τήρηση ενός των όρων από τους οποίους εξαρτήθηκε η έγκριση της ενισχύσεως έχει σχετικώς μικρή σημασία και, για τον λόγο αυτόν, η Επιτροπή δεν τρέφει αμφιβολίες ως προς το ότι η εν λόγω ενίσχυση εξακολουθεί να συμβιβάζεται με την κοινή αγορά, μπορεί να λάβει την αναγκαία απόφαση περί παρεκκλίσεως χωρίς να κινήσει εκ νέου τη διαδικασία του άρθρου 93, παράγραφος 2.

Συναφώς, όταν πρόκειται για ενίσχυση που έχει ήδη εγκριθεί κατ' αρχήν και καταβάλλεται σε διαδοχικές δόσεις επί σχετικά μεγάλη περίοδο, σε συνάρτηση με ένα πρόγραμμα αναδιαρθρώσεως τα αποτελέσματα του οποίου θα προκύψουν μετά από ορισμένα χρόνια, η Επιτροπή πρέπει να διαθέτει ορισμένη εξουσία διαχειρίσεως και εποπτείας όσον αφορά την καταβολή μιας τέτοιας ενίσχυσης, προκειμένου ιδίως να είναι σε θέση να αντιμετωπίσει εξελίξεις που δεν μπορούσαν να προβλεφθούν κατά τον χρόνο εκδόσεως της αρχικής απόφασης. Η Επιτροπή μπορεί δηλαδή, ενδεχομένως, ιδίως σε περίπτωση μεταβολής των εξωτερικών συνθηκών μετά την έκδοση της αρχικής απόφασης, να προσαρμόσει τους όρους που διέπουν τα της εφαρμογής του προγράμματος αναδιαρθρώσεως ή της δικής της εποπτείας, χωρίς να κινήσει τη διαδικασία του άρθρου 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης, υπό τον όρο, πάντως, ότι τέτοιου είδους προσαρμογές δεν εγείρουν

αμφιβολίες ως προς το συμβιβαστό της συγκεκριμένης ενίσχυσης με την κοινή αγορά.

3. Για την εφαρμογή των άρθρων 92, παράγραφος 3, στοιχείο γ', και 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης, η Επιτροπή έχει ευρεία εξουσία εκτιμήσεως, η άσκηση της οποίας συνεπάγεται αξιολογήσεις οικονομικής και κοινωνικής φύσεως που πρέπει να γίνουν σε κοινοτικό πλαίσιο.

Επομένως, στο πλαίσιο του ελέγχου νομιμότητας κατά το άρθρο 173 της Συνθήκης, ο κοινοτικός δικαστής πρέπει να περιορίζεται στην εξέταση του ζητήματος μήπως η Επιτροπή υπερέβη τα όρια που είναι σύμφυτα στην εξουσία εκτιμήσεως που έχει, λόγω αλλοιώσεως ή πρόδηλης πλάνης εκτιμήσεως των πραγματικών περιστατικών ή λόγω καταχρήσεως εξουσίας ή καταστρατηγήσεως διαδικασίας.